

**✙ ЄПИСКОП ВІКТОР БЕДЬ: ЧУДО АРХІСТРАТИГА МИХАЇЛА В
ХОНАХ — КОЛИ РУЙНІВНИЙ ПОТІК НЕ МАЄ ОСТАННЬОГО
СЛОВА**

**✙ Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією
Православної Церкви України**

м. Ужгород
6 вересня 2026 року

В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!

**Дорогі у Христі брати і сестри!
Дорогі українські воїни-захисники!**

Сьогодні Православна Церква молитовно згадує чудо святого Архистратига Божого Михаїла, яке, за церковним Переданням, сталося у IV столітті поблизу давнього міста Колоси у Фригії — історичній області Малої Азії на території сучасної Туреччини. Згодом ця місцевість стала відомою під назвою Хони, а нині тут розташоване турецьке місто Хоназ неподалік Денізли.

Церква зберігає пам'ять про цю подію не лише як про надзвичайне явище далекого минулого. У справжньому церковному святі минуле входить у сучасність і відкриває незмінні істини про Бога і людину, добро і зло, віру та відповідальність.

Церковне Передання розповідає, що біля цілющого джерела було споруджено храм на честь Архистратига Михаїла. При ньому багато років служив праведний Архип — смиренний і відданий Богові чоловік. Протівники християнської віри, охоплені ненавистю до святині та людей, які приходили до неї, з'єднали русла двох гірських потоків, щоб величезна маса води знищила храм. Архип не залишив святині й не відповів злом на зло — він звернувся до Бога з молитвою.

За церковним Переданням, тоді явився Архистратиг Михаїл, ударив жезлом у скелю, розсік її, і руйнівні води були спрямовані в утворену ущелину. Святиня встояла.

У цій події перед нами постає значно більше, ніж розповідь про врятовану будівлю. Потік, спрямований на храм, є образом усякого зла, яке прагне зруйнувати Боже, принизити людську гідність, заглушити правду, знищити свободу й перетворити життя на простір страху та смерті. А храм, біля якого залишився праведний Архип, нагадує нам про людську душу, живу Церкву, народ і державу, які можуть вистояти, якщо не зречуться правди.

Шануючи святого Архистратига Михаїла як провідника Небесних Сил і могутнього захисника в боротьбі проти зла, Церква бачить у ньому вірного служителя й посланця Божого. Його могутність виявляється у виконанні Божої волі та служінні справі добра і спасіння людини. Ангели не замінюють Бога, а служать Йому. Святе Письмо називає їх «службовими духами, що їх посилають на служіння тим, які мають успадкувати спасіння» (Євр. 1:14).

Саме ім'я Михаїл у перекладі з давньоєврейської означає: «Хто подібний до Бога?». Це риторичне запитання, відповідь на яке однозначна: ніхто не може зрівнятися з Богом або поставити себе на Його місце. Це не лише ім'я, а духовне запитання до кожного покоління. Хто може поставити себе на місце Бога? Який земний правитель має право проголосити себе господарем людських життів, народів і держав? Яка імперія може вирішувати, кому бути

вільним, а кому — поневоленням? Відповідь, уособлена служінням Архистратига Михаїла, незмінна: ніхто не є як Бог.

Жодна людина, армія, імперія чи земна влада не можуть привласнити собі Божу правду, право розпоряджатися чужим життям і називати злочин «священним». Тому це свято особливо промовляє до нас у час триваючої російсько-української війни.

Проти України також спрямовано руйнівний потік — зброї, ненависті, брехні, насильства та імперської несамовитості. Російський агресор прагне не лише захопити нашу землю, а й зруйнувати історичну пам'ять, національну ідентичність, культуру, мову, Церкву та право українців бути вільним народом у власній Богом даній державі Україні.

Особливо тяжким гріхом є намагання прикрити цю агресію псевдохристиянською риторикою: назвати війну «священною», окупацію — «визволенням», а масові вбивства — виконанням нібито особливої історичної місії. Але хрест Христовий не може бути знаменом загарбницької війни, Євангеліє — виправданням імперії, а Боже благословення — прикриттям убивства невинних.

Апостол Павло навчає, що духовна боротьба християнина спрямована не проти людини як Божого творіння, а проти гріха, брехні, ненависті та інших проявів зла, які поневолюють людей і цілі суспільства (див.: Еф. 6:12). Це не заперечує нашого права й обов'язку захищатися від агресора, але застерігає нас від сліпої ненависті та духовного уподібнення до нього. Ми протистоїмо не людській природі, а злу, яке поневолює людину. Християнська любов не означає байдужості перед злочином; прощення не означає безкарності; миротворчість не є капітуляцією перед насильством; смирення перед Богом не означає покори загарбникові.

Захищати невинних від убивці — не заперечення любові, а її відповідальне втілення. Сам Господь сказав: «Ніхто більшої любові не має над ту, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін. 15:13). Саме таку жертвовну любов виявляють сьогодні українські воїни, захищаючи наші міста і села, храми, школи, лікарні, родини та майбутнє наших дітей.

Однак молитва про заступництво Архистратига Михаїла не повинна перетворюватися на магічне очікування, ніби Бог зобов'язаний без нашої участі здійснити те, що доручив нам. Праведний Архип не був байдужим спостерігачем. Він десятиліттями служив святині, а у вирішальну годину залишився біля неї. Його молитва була не втечею від відповідальності, а найвищим виявом вірності.

Так само й сьогодні молитва має вести до дії. Якщо молимося за Україну — маємо чесно їй служити. Якщо просимо миру — не маємо права примирюватися з неправдою і злом: маємо зупинити вбивць та не дозволяти агресорові здійснювати свої антилюдські й антихристиянські задуми і нав'язувати нам свою волю. Якщо молимося за воїнів — маємо підтримувати їх не лише словами. Якщо просимо справедливості — не можемо толерувати корупцію, беззаконня та зловживання владою у власній державі. Не можна перемогти зовнішнього ворога, дозволяючи користолубству, зневірі, ворожнечі й безвідповідальності руйнувати нас ізсередини.

Чудо в Хонах навчає: Бог не завжди усуває небезпеку ще до її появи. Іноді потік уже наближається, людина чує його гуркіт і бачить руйнування. Але навіть тоді зло не стає всемогутнім. Бог може зупинити його, змінити його напрям і відкрити шлях навіть у скелі, яка здавалася непрохідною.

Водночас чудо не скасовує людської свободи та відповідальності. Божа благодать не робить людину безвольною — вона просвітлює, зміцнює і спрямовує її волю до добра. Справжня віра не зомбує, не позбавляє розуму й не вимагає сліпого поклоніння земним вождям. Віра у Христа визволяє від рабства страху, брехні та духовного насильства, виховуючи зрілу особистість, здатну розрізняти добро і зло та відповідати за власні рішення.

У народній свідомості цей день нерідко пов'язують із різноманітними заборонами й пересторогами. Проте сутність християнського свята полягає не в забобонному страху перед покаранням Архангела за побутову працю чи випадкове порушення звичаю. Бог не прагне впіймати людину на дрібній провині, щоб негайно її покарати. Християнство — не система магічних заборон, а шлях вільного й відповідального життя з Богом.

Утриматися цього дня насамперед слід від зла, ненависті, брехні, підступності, приниження ближнього, жорстокості та байдужості. А найкращим ушануванням свята є молитва, милосердя, примирення, захист скривдженого, допомога воїнові, пораненому, полоненому, родині загиблого, самотній і знедоленій людині.

Сутність чуда в Хонах полягає не в покаранні тих, хто задумав знищити храм, а в порятунку святини та зупиненні руйнівного потоку. Ця подія відкриває важливу духовну істину: Божа перемога утверджує життя, а не культ смерті; зупиняє руйнування, а не породжує помсту; відновлює порядок, порушений людським гріхом і злом.

Сьогодні ми молимося за Україну, за український народ і наше військо; за тих, хто перебуває на передовій фронті, у полоні, у шпиталях та під ворожими

обстрілами; за родини полеглих героїв і за всіх, кого торкнулася війна. Просимо Бога дарувати нам перемогу правди над насильством, справедливий і тривалий мир, відновлення територіальної цілісності та державного суверенітету України.

Водночас просимо вберегти наші серця від озлоблення. Адже перемогти зло — означає не тільки зупинити агресора, але й не дозволити йому перетворити нас на свою подобу.

Нехай запитання Архистратига — «Хто подібний до Бога?» — буде звернене до кожного з нас: до правителів, щоб пам'ятали, що влада не робить їх богами; до духовенства, щоб не підміняло служіння Богові прислужуванням земній силі; до воїнів, щоб, захищаючи Батьківщину, зберігали честь і людяність; до всього суспільства, щоб ми не чекали чуда пасивно, а ставали співпрацівниками Божої правди.

Дорогі брати і сестри! Пам'ять про чудо Архистратига Михаїла утверджує нас: жоден потік зла не є непереможним, жодна імперія не є вічною, жодна темрява не може остаточно поглинути світло. Але святиня вистоїть, коли біля неї залишаться вірні. Держава вистоїть, коли її громадяни не зречуться відповідальності. Народ вистоїть, коли не дозволить страхів, брехні й внутрішнім чварам роз'єднати себе. Людина вистоїть, коли збереже живу віру, чисте сумління, здатність мислити, любити й чинити добро.

Нехай Господь за заступництвом святого Архистратига Михаїла оберігає Україну, зміцнює наших воїнів і весь український народ, допомагає нам вистояти, перемогти зло та утвердити справедливий мир у вільній, соборній і незалежній Українській державі.

Бо якщо Бог за нас, то хто проти нас? (Рим. 8:31).

Амінь.